

മൂസാ നബിയുടെ മദ്യൻ പ്രവാസം സംബന്ധിച്ച വുർആന്റെയും ബൈബിളിന്റെയും പ്രതിപാദനത്തിൽ ആ ജനം സ്ത്രീകളോട് നന്നായി പെരുമാറിയിരുന്നില്ല എന്ന സൂചനയുണ്ട്. മൂസാ നബിയും ഇസ്രാഇലിലും ചെങ്കടൽ താണ്ടി മരുഭൂമിയിലൂടെ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ ഇസ്രാഇലിലൂടെ പിടികൂടിയ ഗോപുജാ ഭ്രമം മിദ്യാനിലൂടെ സഞ്ചരിക്കവെ അവരിൽനിന്ന് പകർന്നതാണെന്ന് പ്രസ്താവമുണ്ട്.

- 170. നാം അദ്ദേഹത്തെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂട്ടരെല്ലാവരെയും രക്ഷിച്ചു.
- 171. അവശിഷ്ടമായ ഒരു കിഴവിയെ ഒഴിച്ച്.

﴿ ١٧٠ ﴾ فَجَنَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ

﴿ ١٧١ ﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ

170, 171

അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂട്ടരെയും = അപ്പോൾ നാം അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിച്ചു = فَجَنَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ
ശേഷിച്ചവരിലായ (അവശിഷ്ടമായ) = فِي الْغَابِرِينَ ഒരു കിഴവിയെ ഒഴിച്ച് = إِلَّا عَجُوزًا എല്ലാവരെയും = أَجْمَعِينَ

ലൂത് നബിയുടെ പ്രാർഥന അല്ലാഹു സ്വീകരിച്ചു. ആ ജനതയുടെ ഉന്മൂലനം നടപ്പിലാക്കുന്നതിന്റെ തലേന്ന് രാത്രി സ്വന്തമാക്കിയും കൂട്ടി നാടുവിടാനും ഈ പലായനത്തിൽ ഭാര്യയെ കൂട്ടേണ്ടതില്ലെന്നും അവൾ ശിക്ഷയനുഭവിക്കേണ്ടവളാണെന്നും അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തോട് കൽപിച്ചതായി 11:81-ൽ പറയുന്നുണ്ട്. അങ്ങനെ ലൂത് നബിയും സംഘവും നാശത്തിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെട്ടു. കൂട്ടംബാംഗങ്ങളിൽ പ്രവാചകന്റെ ഭാര്യ മാത്രം രക്ഷപ്പെട്ടില്ല. 66:10-ൽ അവരെ ദുഷ്ട സ്ത്രീകൾക്ക് ഉദാഹരണമായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ട്. അവർ ഭർത്താവിനെ വഞ്ചിച്ചതായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ആ വഞ്ചന എന്തായിരുന്നുവെന്ന് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടില്ല. അത് ലൂതിന്റെ പ്രവാചകത്വത്തെ നിഷേധിച്ചതാവാം. പരപുരുഷ

ബന്ധമാവാം. സമുദായത്തിന്റെ സ്വവർഗഭേദഗഭ്രമം പങ്കിട്ടതാവാം. എല്ലാം കൂടിച്ചേർന്നതാവാം. عَجُوز് വാർധക്യമാണ്. വാർധക്യം പ്രാപിച്ച വ്യക്തിയാണ് عَجُوز . വാർധക്യം പ്രാപിച്ചത് സ്ത്രീയായാലും പുരുഷനായാലും عَجُوز എന്നു തന്നെയാണ് പറയുക. ഇവിടെ ലൂത് നബിയുടെ ഭാര്യയെ عَجُوز എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത് അവരെ നിന്ദിച്ചുകൊണ്ടാണ്. الْغَابِرِينَ-ന്റെ അർത്ഥം 7:83-ാം സൂക്തത്തിനു താഴെ വുർആൻ ബോധനം വിശദമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ആളുകൾ താവളം വിട്ടുപോകുമ്പോൾ അവശേഷിക്കുന്ന വിലയില്ലാത്ത വസ്തുക്കൾ എന്നൊരർത്ഥവും കൂടി غَابِر-ന് ഉണ്ട്. അത് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ ഈ പദപ്രയോഗത്തിലും ലൂത് പത്നിയെ നിസ്സാരവൽക്കരിക്കാലുണ്ട്. ■

- 172. അനന്തരം മറ്റുള്ളവരെയാക്കെയും ഉന്മൂലനം ചെയ്തു.
- 173. നാം അവർക്കു മേൽ ഒരു മഴ പെയ്തു. മൂന്നറിയിപ്പ് ലഭിച്ചവരിൽ പെയ്ത മഴ അതിഭീകരമായിരുന്നു.

﴿ ١٧٢ ﴾ ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخِرِينَ

﴿ ١٧٣ ﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا ۖ فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنذَرِينَ

- 174. തീർച്ചയായും ഇതിൽ വലിയൊരു ദൃഷ്ടാന്തമുണ്ട്. പക്ഷേ, അധികജനവും സത്യം വിശ്വസിക്കുന്നവരായില്ല.
- 175. നിശ്ചയം, നിന്റെ നാഥൻ അജയ്യനും കരുണാമയനും തന്നെയാകുന്നു.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾

172-175

അനന്തരം നാം ഉന്മൂലനം ചെയ്തു, തകർത്തുകളഞ്ഞു = ثُمَّ دَمَّرْنَا
 അവരുടെ മേൽ നാം പെയ്തു = وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ
 എത്ര ചീത്ത! (അതിഭീകരമായിരുന്നു) = فَسَاءَ ഒരു മഴയെ = مَطَرًا
 മുന്നറിയിക്കപ്പെട്ടവരുടെ മഴ (മുന്നറിയിപ്പു ലഭിച്ചവരിൽ പെയ്ത മഴ) = مَطَرُ الْمُنذِرِينَ
 തീർച്ചയായും ഇതിൽ (വലിയ) ഒരു ദൃഷ്ടാന്തമുണ്ട് = إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً
 സത്യം വിശ്വസിക്കുന്നവർ = مُؤْمِنِينَ അവരിലധികവും (പക്ഷേ അധികജനവും) ആയില്ല = وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
 അവൻ അജയ്യനും കരുണാമയനും തന്നെയാകുന്നു = وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

ലുത്ത് നബിയും സംഘവും ഓടി രക്ഷപ്പെട്ട ശേഷം അല്ലാഹു ആ ജനപദം തകർത്തുകളഞ്ഞു. തകർന്നു തരിപ്പണമാകലും ഉന്മൂലനാശവുമാണ് دَمَّرًا. തകർത്തുതരിപ്പണമാക്കലും ഉന്മൂലനം ചെയ്യലും أَمْطَرًا. മഹാ വിപത്തുകളുടെ ഭയാനകമായ പെയ്ത്തിലൂടെയായിരുന്നു ആ നശീകരണമെന്നാണ് ഇവിടെ പറയുന്നത്. 'പുലർകാലമായപ്പോൾ അവരെ ഒരു ഘോരഗർജനം ബാധിച്ചു. നാം ആ നാടിനെ കീഴ്മേൽ മറിച്ചുകളഞ്ഞു. അവർക്കു മീതെ ചുട്ട ശിലകൾ വർഷിച്ചു' എന്നാണ് 15:73,74-ൽ പറയുന്നത്. ചുട്ട ശിലകൾ പെയ്യിച്ചതായി 11:72-ലും പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. നാം അവർക്കു നേരെ കല്ലുകളയച്ചു എന്നാണ് മറ്റൊരിടത്ത് പറയുന്നത്. പുലർകാലത്ത് പെട്ടെന്ന് ഒരു ഭീകരസ്ഫോടനമുണ്ടായി. അത് അഗ്നിപർവതം പൊട്ടിത്തെറിച്ചതാവാം. ഒപ്പം കൊടുങ്കാറ്റും ഭൂകമ്പവും. അഗ്നിസ്ഫോടനം ഭൂഗർഭത്തിൽനിന്ന് പുറംതള്ളിയ ചൂടേറിയ പദാർഥങ്ങൾ കൊടുങ്കാറ്റിൽ സിദ്ദോം പ്രദേശത്താകെ പെയ്തിറങ്ങി. ഭൂകമ്പത്തിൽ ആ പ്രദേശമാകെ തകർന്നടിയുകയും ഭൂമി താഴോട്ടമറുകയും അവിടേക്ക് ചാവുകടലിലെ വെള്ളം വ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു. അതാണ് ഇന്നത്തെ

ചാവുകടലിന്റെ ദക്ഷിണ ഭാഗം. ബൈബിൾ വിവരണവും യവന-ലത്തീൻ പുരാലിഖിതങ്ങളും ആധുനിക പുരാവസ്തു ശാസ്ത്രജ്ഞർ ഈ പ്രദേശത്ത് നടത്തിയ ഗവേഷണങ്ങളും ഈ നിഗമനത്തെ സാധൂകരിക്കുന്നതായി മൗലാനാ മൗദൂദി തന്റെ തഹ്ഹീമുൽ മുർത്തുനിൽ വിശദമാക്കിയിരിക്കുന്നു. فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنذِرِينَ എന്ന വാക്യം മുഹമ്മദ് നബി(സ) യെ നിഷേധിച്ച ഖുറൈശികൾക്കുള്ള മുന്നറിയിപ്പും താക്കീതുമാണ്. ഒരു പ്രവാചകനിലൂടെ വ്യക്തമായ മുന്നറിയിപ്പ് ലഭിച്ചിട്ട് അതൊട്ടും വകവെക്കാതെ അധർമ്മ മാർഗത്തിൽ മുന്നേറുകയും പ്രവാചകനെ ദ്രോഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരിൽ ഈവിധം ദൈവകോപം വർഷിക്കുമെന്നും ആ കോപവർഷം അതിഭയാനകവും ശോചനീയവുമായിരിക്കുമെന്നുമായിരുന്നു മുന്നറിയിപ്പ്. إِنَّ فِي ذَلِكَ..... لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ എന്ന വചനങ്ങൾ തൊട്ട് മുൻ അനുസ്മരിക്കപ്പെട്ട പ്രവാചകന്മാരുടെ കഥകൾ ഉപസംഹരിക്കുമ്പോൾ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതും മുർത്തുൻ ബോധനം വിശദീകരിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടും സമൂഹനേതൃത്വം സ്വീകരിക്കേണ്ട നടപടികളെക്കുറിച്ച് മുർത്തുൻ ബോധനം അൽഅഅ്റാഫ് 84-ാം സൂക്തത്തിനു താഴെ ചർച്ച ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ■

- 176. ഐക്ക വാസികൾ ദൈവദൂതന്മാരെ തള്ളിപ്പറഞ്ഞു.
- 177. ശുഐബ് ഉദ്ബോധിപ്പിച്ചതോർക്കുക. നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനെ ഭയപ്പെടുന്നില്ലേയോ?
- 178. ഞാൻ നിങ്ങൾക്കുള്ള വിശ്വസ്തനായ ദൈവദൂതനാകുന്നു.

كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٨﴾

- 179. ആകയാൽ അല്ലാഹുവിനോട് ഭയഭക്തിയുള്ളവരാകുവിൻ, എന്നെ അനുസരിക്കുവിൻ.
- 180. ഈ ദൗത്യത്തിന് ഞാൻ നിങ്ങളോട് യാതൊരു പ്രതിഫലവും ചോദിക്കുന്നില്ല. എന്റെ പ്രതിഫലം പ്രപഞ്ചവിധാതാവിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തത്തിലാകുന്നു.

﴿ ١٧٩ ﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿ ١٨٠ ﴾

176-180

ഐക്കയുടെ ഉടമകൾ, ആൾക്കാർ (ഐക്ക വാസികൾ) ദൈവദൂതന്മാരെ തള്ളിപ്പറഞ്ഞു = كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيَّاتِ الْمُرْسَلِينَ
 ശുഐബ്ബ് അവരെ ഉദ്ബോധിപ്പിച്ചത് ഓർക്കുക = إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ
 നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനെ ഭയപ്പെടുന്നില്ലയോ = أَلَا تَتَّقُونَ
 ഞാൻ നിങ്ങൾക്കുള്ള വിശ്വസ്തനായ ദൈവദൂതനാകുന്നു = إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ
 ആകയാൽ നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനോട് ഭയഭക്തിയുള്ളവരായിരിക്കുവിൻ, എന്നെ അനുസരിക്കുവിൻ = فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
 ഞാൻ അതിന്മേൽ (ഈ ദൗത്യത്തിന്) നിങ്ങളോട് യാതൊരു പ്രതിഫലവും ചോദിക്കുന്നില്ല = وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ
 എന്റെ പ്രതിഫലം ലോകങ്ങളുടെ നാഥന്റെ മേൽ അല്ലാതെയല്ല = إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ
 (പ്രപഞ്ചവിധാതാവിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തത്തിലാകുന്നു)

അവസാനമായി അനുസ്മരിക്കുന്നത് ശുഐബ്ബ് നബിയുടെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രബോധിതരുടെയും കഥയാണ്. മിദ്യാൻ ആയിരുന്നു ശുഐബ്ബ് നബിയുടെ നാട്. ഇവിടെ പരാമർശിക്കുന്ന ഐക്കയും മിദ്യാനും (മദ്യൻ) ഒന്നുതന്നെയാണോ അല്ലേ എന്നൊരു തർക്കം വ്യാഖ്യാതാക്കൾക്കിടയിൽ പണ്ടുമുതലേയുണ്ട്. രണ്ടു കൂട്ടരെയും പ്രബോധനം ചെയ്ത പ്രവാചകൻ ഒന്ന് രണ്ട് ജനതകളിലും ആരോപിക്കുന്ന ദുഷ്ടതകളും ദുരാചാരങ്ങളും ഒന്ന്. ഇരു ഗോത്രങ്ങളുടെയും ഭാഷയും ഒന്ന്. രണ്ടു കൂട്ടരും ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ടത് ഒരേ വിധം. മദ്യൻ പണ്ട് ധാരാളം കൃഷിയിടങ്ങളുള്ളതും വൃക്ഷങ്ങൾ തിങ്ങിനിറഞ്ഞതുമായ നാടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് അതിന് വൃക്ഷം തിങ്ങിയ സ്ഥലം എന്നർത്ഥമുള്ള ഐക്ക എന്നും പേരുണ്ടാവുകയായിരുന്നു. ഇതാണ് രണ്ടും ഒരേ നാടാണ് എന്ന് വാദിക്കുന്നവരുടെ ന്യായം.

മദ്യന് തൊട്ടു കിടക്കുന്ന പ്രദേശമാണ് ഐക്ക. ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ സാമീപ്യം പരിഗണിച്ച് ശുഐബ്ബ് നബിയുടെ പ്രബോധനമേഖലയിൽ ഐക്ക കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തപ്പെടുകയായിരുന്നു. ഇരു സമുദായങ്ങളിലും നടമാടിയിരുന്ന അസവിശ്വാസങ്ങളും അനാചാരങ്ങളും അധർമ്മികതകളും സമാനമായിരുന്നു എന്നതും പരിഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കാം. ശുഐബ്ബ് നബിയെ മദ്യനിലേക്ക് നിയോഗിച്ചതിനെക്കുറിച്ച് പറയുന്ന 7:85, 11:84, 29:36 സൂക്തങ്ങളിൽ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا (മദ്യനിലേക്ക് അവരുടെ സഹോദരൻ ശുഐബിനെ നിയോഗിച്ചു) എന്നാണ് പറയുന്നത്. ശുഐബ്ബ് മദ്യൻവാസിയും ആ ഗോത്രത്തിലെ

അംഗവുമായിരുന്നു. ഐക്കയിലേക്ക് അദ്ദേഹത്തെ നിയോഗിച്ചതിനെക്കുറിച്ച് 'അവരുടെ സഹോദരൻ' (أَخَاهُ) എന്ന് വുർആൻ പറയുന്നില്ല. ഐക്ക മറ്റൊരു നാടും അവിടത്തെ ജനം മറ്റൊരു ഗോത്രവുമായതുകൊണ്ടാണത്. ഇതാണ് രണ്ടാമത്തെ വാദക്കാരുടെ ന്യായം.

രണ്ട് വാദഗതികളെയും സമന്വയിപ്പിക്കുന്ന മൗലാനാ മൗദൂദിയെപ്പോലുള്ള പണ്ഡിതന്മാരുടെ വീക്ഷണം ഇങ്ങനെ: മദ്യനും ഐക്കയും ഒരു മൂല ഗോത്രത്തിന്റെ രണ്ട് ശാഖകൾ വസിച്ചിരുന്നതും അടുത്തടുത്തായി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതുമായ രണ്ട് നാടുകളാണ്. മദ്യനിൽ വസിച്ചിരുന്ന ശാഖയിലാണ് ശുഐബ്ബ് നബി ജാതനായത്. മിദ്യാനികളോടൊപ്പം സഹോദര ഗോത്രക്കാരായ ഐക്ക വാസികളെ കൂടി പ്രബോധനം ചെയ്യാൻ അദ്ദേഹം നിയുക്തനാവുകയായിരുന്നു. ഇതാണ് കൂടുതൽ യുക്തമായ വീക്ഷണം. ഐക്കയും മിദ്യാനും ഇന്നത്തെ തബുക്ക് പ്രദേശമാണെന്ന് ചരിത്രകാരന്മാർ കരുതുന്നു.

അറബ് -ഇസ്രാഇൽ ചരിത്രത്തിൽ ബനുഖത്തൂറ എന്ന പേരിലും ഇവിടത്തെ ഗോത്രങ്ങൾ അറിയപ്പെടുന്നു. ഇബ് റാഹിം നബിക്ക് ഖത്തൂറ എന്ന ഭാര്യയിൽ ജനിച്ച മിദ്യാന്റെ സന്തതികളാണിവർ. ഇതിൽ ഏറ്റവും പ്രമുഖമായ ഗോത്രം മിദ്യാനിലേക്ക് ചേർക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ട് മിദ്യാനികൾ-അസ്ഹാബു മദ്യൻ എന്നറിയപ്പെട്ടു. ഐക്കയിൽ വസിച്ചിരുന്നവർ അസ്ഹാബുൽ ഐക്ക എന്നും. ഉത്തര ഹിജാസിനും ഫലസ്തീനും ഇടയിൽ അവബ ഉൾക്കടലിന്റെയും ചെങ്കടലിന്റെയും തീരപ്രദേശങ്ങളിൽ ഇവർ അധിവസിച്ചിരുന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു. അവരുടെ കേന്ദ്ര നഗരമായിരുന്നു മദ്യൻ.

ഇബ്റാഹീം നബിയുടെ പുത്രൻ മിദ്യാനിന്റെ പുത്രൻ നാബിതിന്റെ പുത്രൻ ഈസായുടെ പുത്രൻ സ്വയ്ഹൂനിന്റെ പുത്രൻ ശുഐബ്. ഇബ്റാഹീമിന്റെ പുത്രൻ മിദ്യാന്റെ പുത്രൻ മിഖായിലിന്റെ പുത്രൻ ശുഐബ് എന്നാണ് ഇബ്നു ഇസ്ഹാഖ് രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവ് ലൂത്ത് നബിയുടെ പുത്രിയാണെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. ശുഐബ് നബിയുടെ വംശാവലി സംബന്ധിച്ച മറ്റേപ്രായങ്ങൾ ചുർആൻ ബോധനം സുറ അൽഅഅ്റാഹ് 85-ാം സൂക്തത്തിനു താഴെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

മൂസാ (അ) ഈജിപ്തിൽനിന്ന് പലായനം ചെയ്ത് വന്നിട്ട് മദ്യനിലായിരുന്നുവെന്ന് ചുർആനും ബൈബിളും പറയുന്നുണ്ട്. അവിടത്തെ പുരോഹിതൻ യിശ്രോ അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിക്കുകയും മകളെ വിവാഹം ചെയ്തു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തുവെന്ന് ബൈബിൾ പറയുന്നു. മൂസാ നബിക്ക് അഭയം നൽകിയത് സബാറാൻ എന്നയാളാണെന്നും അദ്ദേഹം ശുഐബ് നബിയുടെ സഹോദര പുത്രനാണെന്നും ഇബ്നു അബ്ബാസ് പ്രസ്താവിച്ചതായി നിവേദനമുണ്ട്. ശുഐബ് നബി തന്നെയാണ് മൂസാ നബിക്ക് അഭയം നൽകിയതെന്ന് ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുവെങ്കിലും അതിനെ സാധൂകരിക്കുന്ന തെളിവുകളൊന്നുമില്ല. മൂസാ നബി മിദ്യാനിൽ ചെല്ലുന്നത് ആ ജനം നശിക്കുന്നതിന് മുമ്പായിരുന്നുവെന്ന് വ്യക്തമാണ്. അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ

ശുഐബ് നബിയുടെ കാലഘട്ടം മൂസാ നബിയുടെയും ഈസാ നബിയുടെയും കാലഘട്ടങ്ങൾക്കിടയിലെപ്പോഴോ ആണെന്നുമാനിക്കാം. മൂസാ നബിയുടെ മദ്യൻ പ്രവാസം സംബന്ധിച്ച ചുർആന്റെയും ബൈബിളിന്റെയും പ്രതിപാദനത്തിൽ ആ ജനം സ്ത്രീകളോട് നന്നായി പെരുമാറിയിരുന്നില്ല എന്ന സൂചനയുണ്ട്. മൂസാ നബിയും ഇസ്രാഇലിലും ചെങ്കടൽ താണ്ടി മരുഭൂമിയിലൂടെ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ ഇസ്രാഇലിലൂടെ പിടികൂടിയ ഗോപുജാ ഭ്രമം മിദ്യാനിലൂടെ സഞ്ചരിക്കവെ അവരിൽനിന്ന് പകർന്നതാണെന്ന് പ്രസ്താവമുണ്ട്. ഇതിലപ്പുറം സമ്പൂർണ്ണ നാശം അനിവാര്യമാകാൻ മാത്രം ഗുരുതരമായ ധർമ്മച്യൂതി അന്നവരെ ബാധിച്ചിരുന്നതായി വ്യക്തമാകുന്നില്ല. മൂസാ നബി ശുഐബ് നബിയെ കണ്ടുമുട്ടിയതായി പറയുന്നുമില്ല. ഇതെല്ലാം സൂചിപ്പിക്കുന്നത് ശുഐബ് നബിയുടെ ആഗമനവും മിദ്യാനികളുടെ നാശവും സംഭവിച്ചത് മൂസാ നബിക്കു ശേഷമാണെന്നാകുന്നു.

മുമ്പ് പരാമർശിക്കപ്പെട്ട പ്രവാചകന്മാരെല്ലാം അവരുടെ സമുദായത്തിനു നൽകിയ ഉദ്ബോധനം തന്നെയാണ് ശുഐബും (അ) ആദ്യമായി നൽകുന്നത്. അല്ലാഹുവിനെ ഭയപ്പെടുക, അക്രമങ്ങളിൽനിന്നും അധർമ്മങ്ങളിൽനിന്നും പിന്മാറുക. ഞാൻ പ്രബോധനം ചെയ്യുന്ന സത്യ-ധർമ്മങ്ങൾ അനുസരിച്ച് ജീവിക്കാൻ തയ്യാറാവുക. ഞാനിങ്ങനെ പ്രബോധനം ചെയ്യുന്നത് നിങ്ങളിൽനിന്ന് സമ്പത്തോ സ്ഥാനമാനങ്ങളോ നേടാനല്ല. ഇത് പ്രപഞ്ചനാഥനായ അല്ലാഹു എന്നെ ഏൽപ്പിച്ച ദൗത്യമാകുന്നു. അവൻ തന്നെയാണ് എനിക്കിതിന് പ്രതിഫലം തരേണ്ടത്. ■